

DAKAPO

Personaltidning för AB Bahco Ventilation Ansvarig utgivare Bertil Danielsson Nr 5 1978

Flaggan i topp för "nya" idé- och förslagsverksamheten!

Från årsskiftet kommer det att hända nyheter kring förslagsverksamheten hos oss. Det skall bli både lättare och roligare att göra bra förslag av goda idéer.

Symbolen för nytänkandet är flaggan med de olikfärgade ringarna. Varje färgfält står för olika områden där idéer och förslag välkomnas. Det betyder också att vi vill utöka förslagsområdena att också omfatta sådana saker som marknadsföring, administration, utbildning, trivsel m m.

Här plockas en av de gamla idélådorna ner av förslagskommitténs ordförande, Björn Juhlin.

Förslagslådorna försvinner

I och med att den här aktiviteten sätter igång så plockas också de gamla förslagslådorna ned. Många kommer kanske att sakna dem. Dessa gamla trotjänare som burit fram så många goda idéer och förslag genom åren skall vi verkligen vara tacksamma mot.

Men dagens puls kräver snabbare kommunikationer och enklare rutiner. Därför kommer de gamla förslagslådorna att ersättas med aktiva bärare av idéer.

På alla anslagstavlor vid vårt företag sätter vi upp fack med förtryckta kuvert, adresserade till förslagskommittén och försedda med papper som förslaget kan skrivas ned på.

På det här sättet når vi ut till många fler Bahcoanställda och det blir enklare att sända in förslag. Förslagen får också en snabbare förbehandling på det här sättet.

Nyhet! Behjälpare som hjälper dig med din idé

Den stora svårigheten är alltid att göra en bra idé till ett bra, bedömvärdigt förslag. Ibland behöver man hjälp, eller i varje fall en samtalspartner, som man kan prata med för att utveckla idén. Ibland kan det också vara nyttigt att få idéns eventuella svagheter belysta.

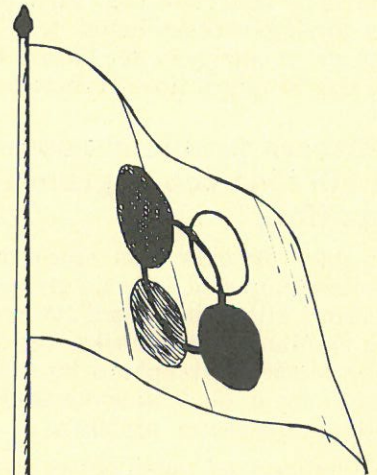
För att hjälpa fram idéer till bra förslag har vi kontaktat en grupp frivilliga "behjälpare", som måndag-torsdag är anträffbara mellan kl. 16.00 och 17.00 i personalavdelningens konferensrum.

När du går dit med din idé så kan du med fullt förtroende lägga fram den och du får hjälp att gå vidare till förslagsstadiet.

Till behjälparnas skara hör också några specialister, som kan hjälpa till att göra förslaget fullständigt. Specialistgruppen utgörs av K A Korsner (CP), patent- och nyhetsbevakningar, Anders Rongelid (DDR), beskrivningar, Paul Bergstedt (DDF), teckningar och Ulf Brangfelt (PAB), litteratursökning.

Kontakt med dessa specialister kan du få antingen direkt eller via ordinarie behjälpare.

Forts. sid. 3

Innehållsförteckning:

Mer om idéer	sid 2
Direkt från facket	3
Det gäller din hörsel	4
Spåra & Spara	4
Mitt jobb på Bahco	5
f.d. energiministern	5
PROJECTION	6
Luftvärmeframgångar	8
Skyddssamariter	8
Blodgivare i buss	9
"Lortsverige"	9
Om delpensionering	10
Lediga platser	11
Om verktyg	11
Fotbollsåret 1978	12

Tips om hur man gör ett förslag av en idé

Idéer har vi gått om. Alla vi som är anställda kläcker säkert flera idéer om dagen. Det kan vara alltifrån hur man kan göra saker enklare, billigare eller bättre till stora projekt med hög ambitionsnivå.

Tyvärr är det väl ofta så att idéerna stannar där, på idéstadiet. För vägen från idé till förslag kan verka både lång och besvärlig. Med den nya förslagsverksamheten tror vi ändå att vi har gjort det lättare för dig. Här är några tips om idéarbete:

Definiera problemet som du vill lösa och avgränsa uppgiften

Om man försöker lösa stora problemkomplex med ett enda grepp så är man i allmänhet dömd att misslyckas. Man måste försöka avgränsa problemet i greppbara bitar och först ta sig an de delar som man har största möjligheten att klara av.

Förmodligen vet ingen bättre än du själv hur dina arbetsuppgifter, metoder, rutiner och arbetsmiljö fungerar. Följaktligen har du också de största möjligheterna att definiera och avgränsa problemen – och komma upp med en lösning.

Problemet föder lösningen

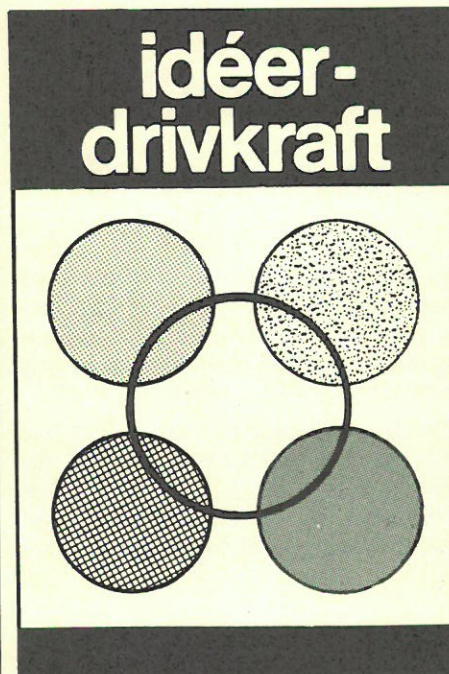
Det är alltså först när problemet står klart som lösningen – eller en idé om lösningen – kan komma. Därför föds de flesta idéerna i samverkan med andra, i samtal och diskussioner. Den slutliga, kanske geniala, lösningen kanske sedan dyker upp långt senare i medvetandet. Det beror på att man när man pratar och diskuterar problem så stoppas det in en massa bränsle i hjärnan.

Idéer uppstår inte – de skapas

Måste man vara kreativ?

Kreativitet, skaparförmåga, är naturligtvis en tillgång i allt idéarbete. Men det är ingen absolut förutsättning för att komma fram med bra problemlösningar och förslag. Ofta kommer man lika långt med analytisk förmåga, att verkligen kunna se och definiera problemen, logik och sunt förnuft.

Kampanjsymbolen där varje ring betecknar ett verksamhetsområde, där idéer och förslag är välkomna. Den stora ringen symboliserar ny-tänkande och samarbete.

Blå ring=Administration, organisation, utbildning

Gul ring=Produkt- och produktionsförbättringar

Grön ring=Arbetsmiljö, säkerhet, trivsel

Röd ring=Nya produkter, marknadsföring

I allmänhet måste man också kunna vidga sitt tänkande, ifrågasätta gängse rutiner och gå utanför det låsta mönstret. Ibland uppfattas den förmågan som kreativitet, men det kan också röra sig om att man vänder sig vid att se saker och ting på det sättet. Det blir en teknik.

Fritt fram för alla typer av förslag!

Vad du än går och grunnar på när det gäller jobbet och där du har en konstruktiv idé, som kan bli ett förslag, så sätt igång och gör något åt det. Det kan bli både roligt och lönsamt för dig och det kan vara av allra största betydelse för de anställda.

Så här ser förslagsställarligan ut!

Vi har gjort en sammanställning av insända förslag under åren 1967–1978, fördelat på förslagsställare med två eller fler insända förslag. Den sammanställningen ger följande resultat (förslagsställare som inte längre arbetar på Bahco Ventilation har plockats ur sammanställningen).

Div. 1 (tre eller fler belönade förslag)

	Förslag	Kronor
Gustav Tapper	8	1.300
Eino Ruuskanen	7	6.450
Steve Andersson	6	2.400
Lars Olov Wallin	6	1.550
Aulis Puhala	5	1.000
Nils Rönnholm	5	725
Lennart Pettersson	4	5.250
Kjell Krüger	4	1.775
Lennart Andersson	4	950
Aarne Laurila	4	650
Leif Lindqvist	3	10.275
Matti Isotalus	3	4.050
Jan Otto Karlsson	3	3.600
Karl Arne Fors	3	2.700
Yngve Andersson	3	2.050
Ivan Ericsson	3	1.850
Bo Ekblom	3	1.500
Raine Bodin	3	1.150
Aimo Laurila	3	750
Theo Polizois	3	700
Markku Väililä	3	625
Sven Gullberg	3	600
Osmo Urhonen	3	400
Klas Björklund	3	325

Vem blir först i 10-klubben

Alla i div. 1 är redan medlemmar i 3-klubben, som innebär att man har lämnat in tre belönade förslag. Nästa steg är 10-klubben, och ur tätgruppen i första divisionen kommer säkert någon att bli första man i den "elitserien".

Div. 2 (2 belönade förslag)

	Förslag	Kronor
Rune Wallén	2	8.150
Holger Lehtonen	2	1.600
Leif Willén	2	1.600
Leif Johansson	2	1.400
Gunnar Modh	2	1.200
Hans Lindström	2	750
Arne Albrektsson	2	700
Ingemar Gidlund	2	700
Kenth Källman	2	700
Tord Blomqvist	2	675
Henry Eriksson	2	500

Forts.sid. 3

Direkt från facket!

Har du jobbat med ASBEST under de senaste 30 åren?

En speciell hälsoundersökning av alla som tidigare arbetat med asbestmaterial genomför LO i samråd med Arbetarskyddsstyrelsen och Socialstyrelsen. Undersökningen är kostnadsfri om den genomföres före den 1 juli 1979.

Är du en av dem som någon gång under de senaste 30 åren arbetat på arbetsplatser där asbest förekommit? Då skall du snarast ta kontakt med verkstadsklubben, i första hand skyddsombudet, som kan hjälpa dig vidare.

I dag är reglerna mycket stränga för hantering av asbestmaterial, i de fall där asbest ännu förekommer. Men asbest har använts länge och materialet har en långsam och smygande effekt på hälsan. Det är därför viktigt för alla som kommit i kontakt med materialet att läkarundersöka sig så tidigt som möjligt i förebyggande syfte.

Undersökningen (lungröntgen m m) är kostnadsfri om den sker före 1 juli 1979.

Ersättning utgår från nuvarande arbetsgivare för förlorad arbetsför-

tjänst under läkarbesöket. Ersättning utgår från försäkringskassan för resor o dyl i samband med läkarbesöket.

Så här gör du om du vill genomgå läkarundersökning:

1. Ta kontakt med verkstadsklubben, skyddsombudet.
2. Beställ tid för samtal och undersökning hos läkarcentralen, företagshälsovården eller allmän läkarmottagning.
3. Anmäl till din arbetsledare eller förman att du ska ha ledigt med lön för läkarbesöket.
4. Efter undersökningen får du besked från läkaren. Om det finns en lungförändring innebär det att du får gå igenom ytterligare undersökningar.
5. Om du har fått lungförändringar måste du också se till att du och din nuvarande arbetsgivare (Bahco) gör en arbetsskadeanmälan till försäkringskassan. Detta är viktigt, bl a för bedömning av ev. ersättning för arbetsskada, nu eller i framtiden. Skyddsombudet hjälper dig till rätta med anmälan.

VERKSTADSKLUBBEN

Inarbetning av fyra "håldagar"

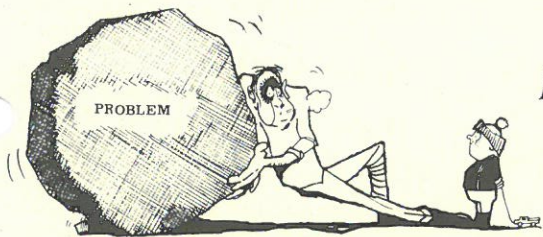
Vid klubbmöte den 25 oktober beslutades en inarbetning av fyra håldagar under 1979. Inarbetningen sker med 6 minuter per arbetsdag under hela året. På detta sätt inarbetas 3 dagar, den fjärde tas ut som kollektiv ledighet.

Lediga dagar blir 30/4, 25/5, 27 och 28/12.

SIF

önskar
alla
en riktigt
God Jul

Försök inte lösa ett
för stort problem
på en gång

Forts.sid. 1

Forts.sid. 2

Lars G Sehlin	2	450
Jan Bäckman	2	400
Tore Isberg	2	400
Pentti Houtani	2	375
Ernst Andersson	2	350
Conny Hallin	2	350
Roland Säfström	2	350
Lars Å Erikson	2	250
Gunnar Fernström	2	250

OBS! Skulle du hitta något fel i den här sammanställningen så ber vi dig kontakta redaktionen för Dakapo. Vi vill gärna att uppgifterna skall vara korrekta och aktuella.

I gruppen Div. 2 har samtliga chansen att bli medlemmar i 3-klubben under första halvåret. Sätt igång med idéarbetet!

Nyhet! Snabbelöning.

En annan nyhet är första gången du sänder in ett förslag under 1978 så får du en snabbelöning, en överraskningspresent. Men naturligtvis måste det gälla seriöst menade, bearbetade förslag.

Nyhet! Utökade belöningssnormer

Belöningssnormerna har hittills helt följt gängse, lagstadgade regler enligt avtal mellan arbetsmarknadens parter. Dem skall vi också följa i fortsättningen men förslagskommittén har tagit beslutet att också belöna andra goda förslag, som exempelvis kan gälla administration, utbildning, arbetsmiljö, marknadsföring m m.

Belöningarna under 1979 kommer att utgå i form av svenska statens premieobligationer, vilket innebär att varje belöning också innebär en hygglig vinstchans minst två gånger om året. Du får givetvis också välja kontanter istället.

Förslagskommittén får hjälp att arbeta snabbare och bättre

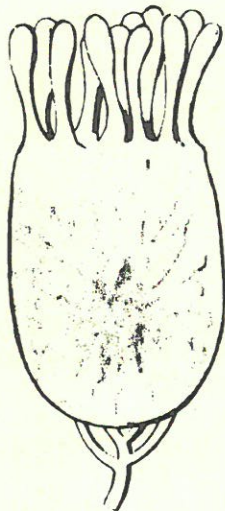
De här åtgärderna kommer säkert att öka antalet förslag, som kommer in till förslagskommittén. Därför har förslagskommittén också fått sina "behjälpare". En fast remissgrupp, som vid behov kan utvidgas, kommer att stå förslagskommittén mycket nära, och ev. också vara företrädande vid sammanträdena. Det innebär att förslagen får tidig, allsidig belysning och snabbare bedömning.

En kampanjledning inrättas också för att hålla igång en hög förslagsverksamhet och ge kontinuerlig information.

Skyddsrutan

Det gäller din hörsel!

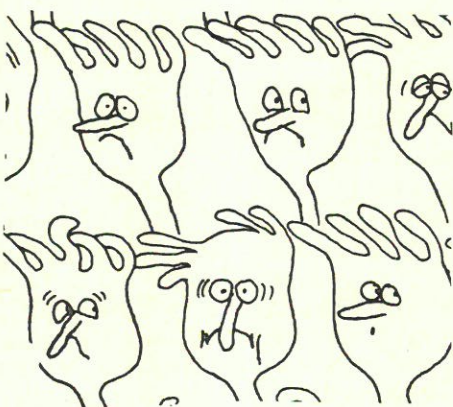
Efter årsskiftet sätter vi igång med en intensifierad information om buller och hörselskydd, men vi vill redan nu "tjuvstarta" med några bakgrundsuppgifter om vad som händer när vi utsättes för buller.

Så här ser en hörselcell ut

Örat är en fantastisk konstruktion. Mest imponerande är hörselcellerna som sitter längst inne i örat och som förvandlar rörelse till ljud. Via mellanörat förmedlas vibrationer i luften in till hörselcellerna. Cellernas känselhår påverkas av vibrationerna, ju kraftigare vibrationer desto mer påverkas håren.

I hörselcellerna omvandlas rörelsen till impulser som förs upp till hjärnan där vi uppfattar rörelsen som ett bestämt ljud.

Buller blir storm i dina öron

Hörselcellerna vilar aldrig. De är alltid beredda att skicka en signal till hjärnan. Vare sig vi vill det eller ej.

Öronen har tyvärr inte samma skydd mot ljud som t ex ögonen har mot ljus. Om vi kunde blunda med öronen så skulle inte buller vara det miljöhot som det är idag. Skadligt buller är mer ljud än vad hörselcellerna är gjorda för. Det blir storm i dina öron.

Buller sliter ut hörselcellerna i förtid

Buller kan trötta ut en hörselcell så att den så småningom inte klarar sin ämnesomsättning. Då dör cellen och på så sätt glesnar gradvis raderna av celler.

Om det får fortgå en längre tid så försvåras hjärnans arbete. Signalerna från hörselcellerna blir så få att hjärnan inte får chansen att tyda dem. Ord flyter samman, samtal och bakgrundsmusik blir ett, musiken blir ett virrvarr av toner.

Man har fått en bullerskada som är omöjlig att reparera.

Vad har vi för hörselskydd på Bahco Ventilation?

Alla hörselskydd är kostnadsfria. Kåpor och plastproppar kan hämtas på förråden och i verkstäderna finns proppautomater utsatta. Kåpor ska utkvitteras medan övriga hörselskydd är förbrukningsmateriel.

**VARNING
110 dB(A)**

10 minuter i 110 dB(A)...

**VARNING
85 dB(A)**

...är lika farligt som 40 timmar i 85 dB(A)

SPÅRA & SPARA

Mild höst gynnade energisparstarten!

Oktober och november bjöd på något av rekordvärme för årstiden, och energisparstartens start blev därför lyckosam. Hur mycket vi har sparat i värme kan vi dock inte säga förrän efter december, eftersom vi bara har kvartalssiffror att gå på från 1977.

Sänkningen av rumstemperaturen blottade draghål

En omedelbar effekt av sänkningen av rumstemperaturen till max 20°C var att vi fick bättre grepp om drag från fönster, luckor och portar. "Tätningpatrullen" har redan ryckt ut många gånger för att montera in tätningsslistor. Mer drag kommer nog fram när det blir kallare. Märker du att det drar så rapportera till Lars-Erik Thor eller till din arbetsledare.

Höjt energimedvetande

Ledningen för energisparandet har också tydligt märkt att energimedvetandet ökat på alla håll. Snabbare rapportering om läckor på vatten- och tryckluftssidan och bättre belysningsdisciplin har noterats med tillfredsställelse. En del tips om hur vi kan spara ytterligare energi på maskinsidan har vi också fått in.

Men nu blir det svårare!

Nu står vintern för dörren och även om den blir mild så innebär den ändå perioder av ordentlig kyla. Då kommer vårt energimedvetande att ställas på hårdare prov. Men det skall vi väl klara av?

Mitt jobb på Bahco!

Bo Eriksson – boknings- och sambandscentral

Många känner Bo Eriksson. Tidigare arbetade han som arbetsledare på utrustningsverkstaden, numera har han en annan viktig funktion som boknings- och sambandscentral inom personalavdelningen.

Nästan helt blind!

I samband med sjukdom (diabetes) försämrades synförmågan så kraftigt för Bo att han blev nästan helt blind. Då gäller det att ha kraft och uthållighet för att orka komma tillbaka till arbetslivet. Efter träning på AMU-Center i Uppsala är Bo Eriksson nu färdig att ta upp ett nytt arbete hos oss, som boknings- och sambandscentral.

Telefon, bandspelare och läsinstrument

Arbetet som sambandskarl innebär att med hjälp av telefon och bandspelare sköta exempelvis bokningar av konferenslokaler, kallelser m m och att hålla telefonbevakning, så att viktiga meddelanden kommer fram till rätt person i rätt tid. Det här är en servicefunktion, som vi länge haft behov av, så arbetet är inte "konstruerat" för just Bo.

Vid sidan av telefonen och bandspelaren har han till sitt förfogande ett instrument som hjälper honom att läsa utan att han behöver se. Instrumentet kallas Optacon och fungerar på så sätt att bokstäver och siffror överföres till elektriska impulser som kan avläsas med fingrarna. Det går inte så fort, men det fungerar och snabbheten övas upp fortlöpande.

För närvarande betjänar sambandscentralen personalavdelningen och några till. Men det finns plats för en utökning av den här servicen. 15–20 "abonnenter" på den här servicen kan man nog tänka sig.

Vid sidan av sambandsarbetet hjälper Bo också Åke Nilsson med en del utredningsarbete på skyddssidan. Det innebär såväl interna som externa kontakter. Han svarar också för uppföljning av beslutade skyddsåtgärder.

För närvarande arbetar Bo Eriksson mellan kl 7 och 11, men om behov finns, kan arbetet utvidgas till ett heldagsarbete. Vi behöver den här viktiga funktionen.

Vilka speciella svårigheter har en synskadad i arbetet? Eftersom ett så viktigt sinne som synen är skadat så måste andra sinnen utvecklas för att kompensera handikappet. Framförallt är minnet viktigt. Man måste komma ihåg var saker och ting ligger och det krävs också att man ser till att de ligger på samma plats. Så man måste skärpa ordningssinnet för att fungera.

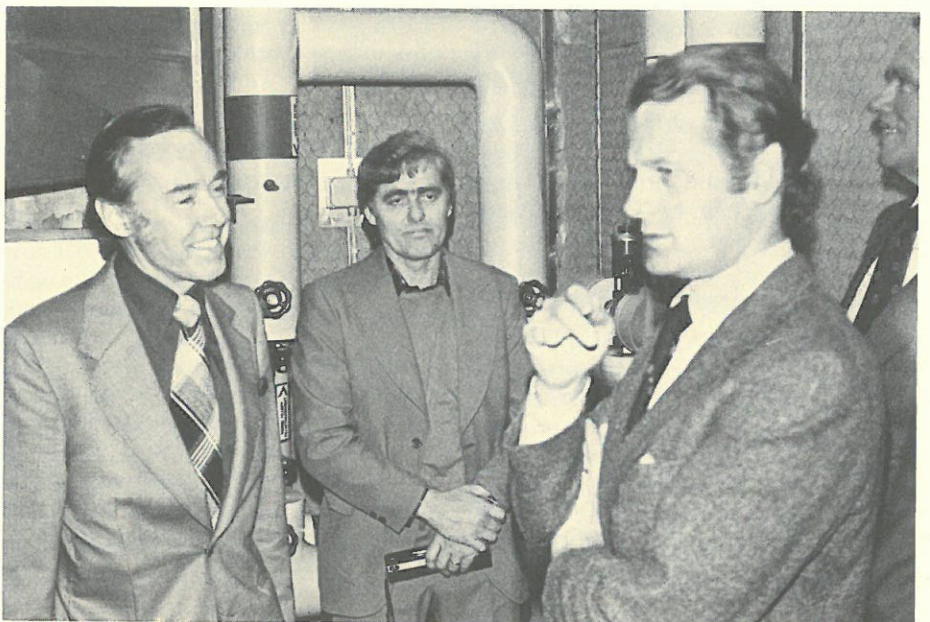
Arbetet flyter bra för Bo och han upplever inte några sysselsättningsproblem. Det är jämt göra hela tiden.

En liten besvikelse kan det vara att en del av de personliga kontakterna försvåras för en synskadad. Det verkar som några av oss känner oss blyga eller generade i samarbete med någon som är blind. Det vanligaste misstaget är kanske att man underskattar den blindes kapacitet eller tror att därför att man inte ser, så hör man inte heller. Risken finns naturligtvis också att den blinde blir överkänslig och missförstår och misstolkar. Men allt sådant brukar rätta till sig med tiden.

Solenergi i industribyggnad!

Under hösten har Entreprenaddivisionens Göteborgsdistrikt varit med i ett intressant utvecklingsprojekt. Det är det så kallade Stroede-projektet, som innebär ett extremt energisnålt industrihus. En del av energin tas via solbatterier och huset har mycket avancerad värmeåtervinning. För Bahco Ventilations del har projektet gällt anpassning av klimataggregat ABC till solvärmedelen. Det här är första gången som solenergin har kunnat utnyttjas till industrin. Huset premiärvisades i oktober inför en sakkunnig publik.

Kurt Jonsson berättar om anläggningen för f d energiministern Olof Johansson.

Innovationsaktiebolaget PROJECTION KB

– begåvad dotter med många pappor –

Det är nog inte alla som vet att vi (AB Bahco) är en av papporna till en verkligt begåvad dotter. Dottern, som naturligtvis är ett dotterbolag, eller för att vara helt korrekt, ett intressebolag, heter Innovationsaktiebolaget PROJECTION KB och vi äger det tillsammans med sex andra svenska företag, nämligen AGA, FFV, Gränges, Husqvarna, MoDo och Promotion.

Bakgrunden till företagets tillkomst var följande: Alla de stora svenska uppfinningarna, separatorn, klippapparaten, kullagret, skiftnyckeln har fått ganska många år på nacken och det kommer inte fram nya, epokgörande uppfinningar i samma utsträckning. De sju företag, som gemensamt bildade Projection, konkurrerar inte direkt med varandra. Ändå kämpar utvecklare, konstruktörer och tekniker ofta med samma eller likartade problem. Vår förskulle man då inte kunna samordna resurserna? Sagt och gjort! För tio år sedan så bildades Projection, ett dotterbolag som skulle förse sina ägare med kunskap och underrättelser om ny teknik och nya material.

Projection är inget stort företag

De yttre formerna för Projection är tämligen blygsamma. Hela personalstyrkan uppgår till fem personer: Lars Jordansson, VD
Marianne Oscarson, sekreterare
Lars-Erik Edshammar, kemi, plast och ytbehandling
Mats Larsson, bullerbekämpning, kundanpassade projekt
Ulf Sjölin, metaller, produktionsmetoder.

Utbildning och övriga meriter för personalen ligger på hög nivå inom vars och ens tekniska kompetensområde. Däremot är man inga pärmsamlare och byråkratin lyser med sin frånvaro.

Vad är en innovation?

Med innovationer menas nya produkter och genomgripande produktförbättringar som kan marknadsföras med framgång. En innovation är alltid en uppfinning av något slag. Däremot är inte alla uppfinningar innovationer. Krångligt? Visst kan det vara svårt att dra gränsen mellan uppfinning och innovation. Skiftnyckeln är ett bra exempel på en innovation. Det fanns

redan tidigare åtdragningsverktyg för skruvar och muttrar, men de var fasta verktyg och man måste ha ett åtdragningsverktyg för varje dimension. Genom skiftnyckeln kunde man kraftigt begränsa antalet verktyg, eftersom varje skiftnyckel klarade av ett stort antal dimensioner. Arbetet förenklades och tack vare det kunde Bahco med framgång marknadsföra produkten. Samma sak gällde rörtången. Primusköket, en annan av Bahcos pionjärprodukter, var ingen ny uppfinning när den kom till. Vad F W Lindqvist hade lyckats med var att göra fotogenbrännaren funktions-säker, hanterlig och relativt billig.

Bevakar, värderar, utvecklar

Projection har till uppgift att förse sina ägare kontinuerligt med underrättelser om matnyttiga innovationer, nya material, nya produktionsmetoder etc. Kort sagt, om det tekniska nytänkande som kan förbättra produkter och produktion och därigenom bidra till att öka lönsamheten. Strömmen av nyheter är stor, men det gäller att kunna utvärdera händelserna på ett realistiskt sätt och komplettera nyheter utifrån med den utveckling som pågår inom medlemsföretagen.

För att klara av detta måste man ha en ingående kännedom om moderbolagens produkter och produktionsmetoder, resurser för forskning och utveckling etc. Inom Projection vet man exempelvis mycket om de problem av teknisk art som Bahco-företagen har idag och även om dem som vi kan komma att ställas inför i framtiden.

Petrokemi och symaskiner – har de något gemensamt?

Under de första två åren, 1969 och 1970, ägnade Projection sig till stor del åt att sammanföra personer i ansvarig ställning från de olika ägarebolagen. I det första numret av Projection-Nytt ställde man bl a frågan: Har en petrokemist från Stenungsund något gemensamt med en symaskinstillverkare i Husqvarna och vice versa? De gångna åren har visat att likheterna är större än olikheterna. Därför fortsätter man också att ordna symposier för befattningshavare med lika intresseområden.

Det senaste hölls i slutet av augusti i år och där gick man bl a igenom nyheter inom plastvärlden, exempelvis plastbaserade lager, ytbehandlingsmetoder, zinken som konstruktionsmaterial m m. På det seminarieret redogjorde också Bengt Brunosson på Verktyg om tillkomsten av finklippta tänger, som ingår i deras nya Handfastsortiment.

Hela PROJECTION församlad i konferensrummet. Fr v Lars-Erik Edshammar, Mats Larsson, Ulf Sjölin, Marianne Oscarson och Lars Jordansson.

Intressant teknisk "utställning"

Om man vill veta mer om vilka kunskaper som Projection har samlat ihop under åren kan man läsa de publikationer som företaget givit ut. Men de är i allmänhet skrivna av specialister för specialister och kan vara ganska svårsmälta för andra, som inte har motsvarande teknisk utbildning. I lokalerna på Kungsträdgårdsgatan i Stockholm har man också en stor mängd materialprover samlade i en liten utställning. Här finns det mycket som är fascinerande även för den som bara har ett allmänt tekniskt intresse. Metallen med minne är ett roligt exempel. En bit metalltråd som man kan knuckla ihop till en boll men som när man värmer den med en

tändsticka snabbt återtar sin ursprungliga form. Hemligheten bakom detta är att metallen är programmerad att minnas en bestämd form.

Den tysta plåten

Mats Larsson kunde visa upp en bit plåt, som i spänst och hårdhet verkade vara mycket lik en vanlig stålplåt. Men om man tar en vanlig plåtbit på någon kvadratmeter i handen och slår till den med ett hårt verktyg så uppstår ett oväsen som kan förvandla friska trumhinnor till sladdriga trasor. Åtminstone känns

det så. Men när Mats slår på sin "specialplåt" så inträffar något av en antiklimax. Det enda som hörs är ett dämpat och menlöst "kloff".

Den här nya legeringen innebär ett stort tekniskt framsteg. Med den kan man förhoppningsvis i framtiden tillverka tysta sågklingor och på andra sätt bekämpa bullret, som utgör ett stort arbetsmiljöproblem.

Ibland kan ny teknik bara vara önsketänkande

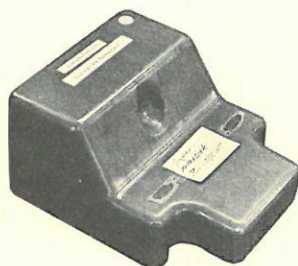
När man läser om innovationer och tekniska nyheter från hela världen kan det ibland vara alltför lätt att övervärdera nyhetens omfattning. Det krävs ofta ett besök på platsen för att få en verklig inblick i det verkliga värdet. När man då utsätter exempelvis ett nytt material för en obarmhärtig granskning kan det ibland visa sig att de epokgörande egenskaperna, som redovisades i skrift, mera var ett uttryck för önsketänkande än reellt underbyggt.

Det finns ett exempel på hur det kan gå till från vår egen verksamhet på Bahco Ventilation. Genom Projection fick vi fram tips om ett nytt "brandhårdigt" isolermaterial, som skulle kunna användas exempelvis inuti luckor. Man kunde spruta det direkt inuti luckan, enkelt och till låg kostnad. När vi började prova skummet i vårt laboratorium verkade det också lovande till att börja med, men efter några försök tog skummet trots allt eld, och det blev en präktig brasa av alltsammans. Materialet höll inte alls vad leverantörerna hade lovat, och det blev följaktligen heller inte använt. Alternativa material är dock under utveckling, som på sikt kommer kunna lösa problemet.

Superplastiska metaller

Ett bra exempel på en nästan glömd uppfinning är den superplastiska zinken. Den legeringen finns omnämnd i teknisk litteratur redan år 1932, men hade aldrig kommit till praktisk användning. Men för tillverkning av exempelvis kåpor och liknande detaljer är den idealisk. Den blir seg och formbar redan vid 275°C och det gör att formen (verktyget) kan tillverkas av exempelvis trä eller gips. Verktygskostnaden blir mycket låg varför metoden blir konkurrenskraftig för korta serier trots relativt hög materialkostnad för själva zinken. Det räcker ofta med tryckluft för att forma zinken efter verktyget.

Ulf Sjölin kom ihåg den här uppfinningen i rätt tid för en av Projections delägare (AGA), som hade problem med en kåpa, som skulle tillverkas i liten serie. Men metoden bör även vara av stort intresse för oss på Bahco, eftersom vi också har kortserieproduktion av kåpor och andra detaljer i ventilationsanläggningar.

Kåpa av superplastisk zink.

Det finns också superplastiska aluminiumlegeringar på marknaden idag och det materialet är också av stort intresse. Materialkostnaden är dock ännu högre än för den superplastiska zinken, men samtidigt är bl a de mekaniska egenskaperna bättre.

Bakom fem står tiotusentals i sju stora företag

Man kan tycka att de fem personer som utgör Projections personal inte är mycket att komma med när man skall förhandla med multinationella jättar. Men man kan också resonera så här: På sitt område representerar Projection samtliga sina sju delägare, som i sin tur har tiotusentals anställda och omsätter åtskilliga miljarder. Det kan vara av avgörande betydelse när Projection söker företrädare hos mäktiga män i stora koncerner runt om i världen. Projection kan tas emot som en likvärdig förhandlingspartner i sammanhang där exempelvis hela Bahco-koncernen skulle betraktas som relativt liten och avfärdas med en axelryckning.

Styrelse:

Folke Petri, ordf
Sven Ågrup, AGA
Gunnar Hybinette, Bahco
Eric Malmberg, FFV
Erik Casserdahl, Gränges
Stig Birgerstam, Husqvarna
Bo Fahlin, MoDo
Nils Edholm, Promotion
Lars Jordansson, VD

Tekniskt-kommersiella rådet:

Sigvard Thulin, AGA
Kurt Jonsson, Bahco
Sigfrid Akselson, FFV
Styrbjörn Backman, Gränges
Tom Bennet, Husqvarna
Rolf Brännland, MoDo
Yngve R Månsson, Promotion
Lars Jordansson, Projection

Deltar i utvecklingsarbetet hos delägarföretagen

Huvuddelen av det arbete som ingår i Projections verksamhet består av uppgifter inom utvecklingsgrupperna inom företagen. De flesta av dessa projekt är av naturliga skäl konfidentiella i det här skedet. Forskningsresurserna kan ofta samordnas. Exempelvis kan vårt ljudlaboratorium och våra ljudspecialister göra kvalificerade prov med ljudmätningar för övriga delägarföretag. Förenade Fabriksverken (FFV) har som ett exempel kommit mycket långt med att utveckla Stirlingmotorn för s k mobile homes och man har en intressant marknad för denna produkt i USA. Ljudlaboratoriet vid Bahco Ventilation kunde här hjälpa till att testa fram ljudisolerade kåpor till den produkten, och man kunde också bidra med synpunkter för konstruktionsarbetet.

Trots den milda senhösten – Bra start för luftvärmarsäsongen

Luftvärmarsäsongen startade tidigt i år! Det extremt fuktiga klimatet under juli och särskilt augusti gjorde att många lantbrukare i Mellansverige fick besvär med såväl hö- som spannmålsskorpen. Ett 75-tal oljeeldade luftvärmare från Bahco kunde hjälpa till att rädda stora värden åt bönderna. I allmänhet rörde det sig om renoverade, begagnade luftvärmare, som vi kunde sälja till ett attraktivt pris.

och det milda vädret på senhösten har försäljningen hittills motsvarat förväntningarna, som var högt ställda. Bland de riktigt stora avsluten kan nämnas 70 luftvärmare till ett stort byggföretag i Västsverige, lika många till Kramo Montage i Västerås (Sveriges största uthyrningsfirma för byggmaskiner) och ett 40-tal till Essö-Maskiner i Stockholm, som också är mycket stora uthyrare i branschen.

Curt Andersson och Kurt Mangborg är nöjda med starten för luftvärmarsäsongen.

Luftvärmarkonferens den 4 oktober

Under mottot "Höst-rycket" samlades sedan alla återförsäljare för luftvärmare i Enköping för genomgång av produktnyheter och säsongens aktiviteter. Bland produktnyheterna tilldrog sig den nya elektriska luftvärmaren ALH 10 det största intresset. Lätt och behändig och med många finesser, bl a inbyggt kopplingsur och 1-fasmotor.

Även avfuktar- och luftrenarprogrammet upplevdes som mycket intressant av det 60-tal återförsäljare, som ställde upp vid konferensen. Som avslutning delades det ut ett komplett material för säsongens försäljning, där även service- och skötselkurser var inprickade.

Bra försäljningsstart!

Trots den låga byggkonjunkturen

Utökad tillverkning

De stora avsluten och det stora intresset har resulterat i en extra tillverkning av 400 luftvärmare. Årets försäljningsbudget är klarad redan. Får vi nu en normalt kall vinter så kommer det lager som byggts upp också att säljas och därmed kan vi säkerställa en produktion av luftvärmare även under 1979.

Stark ställning på marknaden

Det stora programmet av oljeeldade och elektriska luftvärmare samt avfuktare har bidragit till att Bahco nu har en dominerande ställning på marknaden. Vi har nu ett rikstäckande nät av återförsäljare och servicefirmor, som svarar för försäljning och service på ett sätt som motsvarar konsumenternas, byggarnas, höga krav.

Realistisk olycksfallsövning för skyddssamariter

En fullastad pall med spisfläktar har välts och en man har hamnat under högen av tunga kartonger. Ett ben, som kom i kläm, visar upp otäckta sår, kanske är det också brutet.

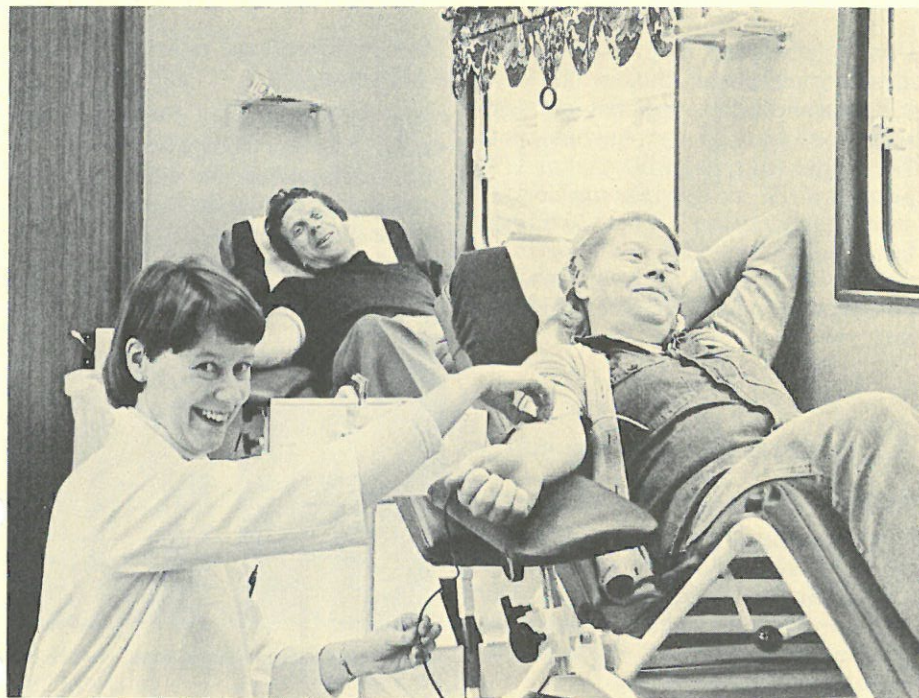
Trots alla försiktighetsåtgärder kan en olycka av det här slaget inträffa hos oss. Då gäller det att veta hur man skall agera så att man inte gör ont värre.

Under hösten har arrangerats en kurs i akutvård vid olycksfall. Deltagarna har utbildats till skyddssamariter. Kursen avslutades med några realistiska övningar i verkstaden, där deltagarna fick visa vad de lärt. Ledare för kursen och för övningen var vår företagsköterska, Inger Nedar.

Första olycksfallshjälpen är avklarad och blodflödet är stoppat. Nu gäller det att få den skadade snabbt till sjukhus. "Sjukvårdarna" är från vänster: Anders Källman, Hans Fredriksson, Hans Lindström och Åke Jordenlöv. Den "skadade" är Rolf Erixon.

Deltagare i kursen var: Sune Berggren, Åke Jordenlöv, Hans Fredriksson, Hans Lindström, Rolf Erixon, Anders Källman, Börje Lindblad, Eino Ruuskanen, Bert Janson, Osten Pettersson, Stig Larsson, Osten Lindholm, Yngve Andersson, Margit Sjödin och Brynolf Sundgren.

Blodgivarbussen har kommit!

Att bli tappad på blod tycker inte Kerstin Ekström är särskilt farligt. Rolf Erixon väntar.

Cirka fyra gånger per år så kommer blodgivarbussen till Bahco Ventilation. Vår personal tillhör de större leverantörerna av blod i länet. Ett 80-tal ställer upp vid varje tillfälle. Men det finns plats för fler. Och behovet av blod är stort.

Vad innebär det att bli blodgivare?

Vid varje blodgivningstillfälle (ca 4 gånger per år) tappas man på 400–450 ml blod. Med nuvarande säkerhetskrav vid blodgivning är komplikationsrisken så gott som obefintlig. Blodgivarens blodvärde och hälsotillstånd kontrolleras vid varje tillfälle så man kan också se det som en extra hälsokontroll.

För att få ge blod bör man ha ett blodvärde på minst 123 gram per liter och vara mellan 18 och 60 år gammal. För besväret får man 25 kronor vid varje blodgivar tillfälle.

Ta gärna kontakt med blodgivarbussen nästa gång den kommer. Första gången tas bara ett prov som visar att du kan bli med bland blodgivarnas skara.

Finns "Lortsverige" kvar?

När den kände norrlandsförfattaren Lubbe Nordström i en serie uppmärksammade radioprogram på 30-talet lanserade begreppet "Lortsverige" så väckte han både indignation och förundran.

Hur står det till med "Lortsverige" idag? Skall man se till den hygienvaneundersökning som genomfördes under 1977 så måste man konstatera att såväl standarden som vanorna är internationellt sett mycket bra.

88 % av alla svenska hem har badkar och 40 % har separat dusch. Bidé finns i 19 % av hemmen. Med undantag för bidén, som vi tydligen inte lärt oss uppskatta efter förtjänst, så är standarden hög. Andelen separata duschar låg betydligt lägre för några år sedan, men energikrisen och en kraftfull marknadsföring av exempelvis duschkabiner har givit en rejäl ökning upp till dagens dryga 40 %. På den marknaden har Bahco Komfort hävdats sig bra och är marknadsledare.

Duscha 3–4 gånger i veckan

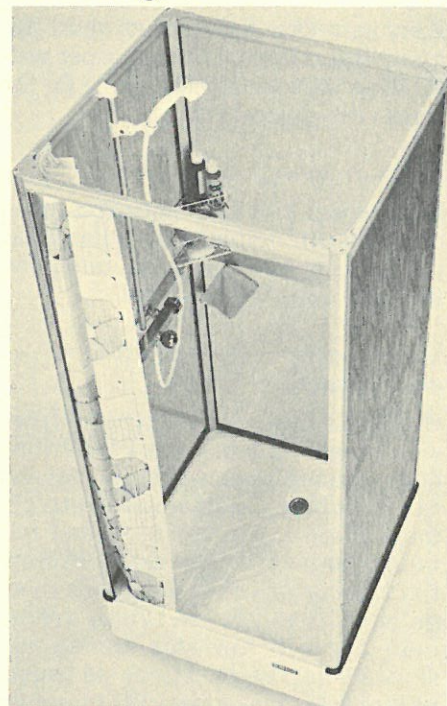
Hudläkarna rekommenderar att vi skall duscha 3–4 gånger per vecka. 73 % av de som var med i undersökningen tyckte också att det var riktigt, men det var bara 64 % som verkligen gjorde det.

Ansiktet renast

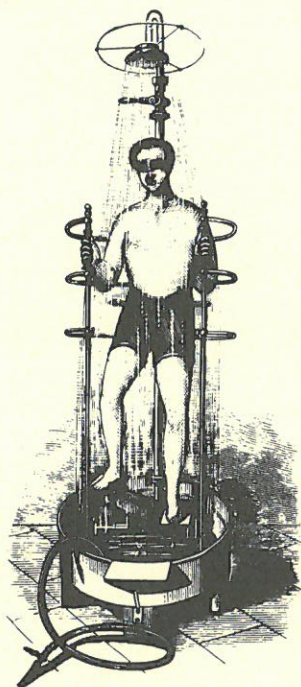
Svenskarnas allra renaste kroppsdelen tycks vara ansiktet. 98 % tvättar faktiskt ansiktet varje dag. Där emot är det något sämre bestämt med tvättningen under armarna och av underlivet, framförallt hos männen.

Bara 53 % av männen tvättar underlivet varje dag. Kvinnorna kommer upp till hela 85 %. När det gäller att tvätta sig under armarna så gör 93 % av kvinnorna det dagligen, men bara 68 % av männen.

Kanske skall vi tala mindre om "Lortsverige" i framtiden och mer om "Luktsverige", för dålig armhygien avger onekligen obehagliga lukter. Dessutom är ventilationsstandarderna i viktiga hygienutrymmen som badrum, toaletter m m inte mycket att skryta med, så nog finns det täckning för begreppet "Luktsverige".

Bahco Nya Duschkabin KVF har redan blivit en stor försäljningsframgång trots att den introducerades på marknaden så sent som i slutet av oktober.

Bozérien's shower-bath [1878]

Vad innebär det att "delpensionera" sig?

Sedan några år tillbaka erbjuds möjligheten för dem som är mellan 60 och 65 år att gå i s k delpension. Avsikten bakom denna reform är främst att ge dem som så önskar en lagom avtrappning av arbetsverksamheten till ordinarie pensionsålder, som är 65 år. Samtidigt som man deltidsarbetar kan man bygga upp det man vill syssla med efter den "riktiga" pensioneringen.

De, som har tagit del av den här reformen, är i allmänhet mycket nöjda. På Bahco har man ställt sig positiv till delpension och man har hittills också kunnat ge deltidsarbete till alla som har önskat ta del av reformen.

Vilka kan få delpension?

För att få delpension krävs att man är mellan 60 och 65 år och att man är bosatt i Sverige. Dessutom skall man ha arbetat 5 av de senaste 12 månaderna före pensionstillfället. Man skall också ha haft pensionsgrundande inkomst för ATP minst 10 år efter det man fyllt 45 och man får inte uppbära ålders- eller förtidspension från allmän försäkringskassa.

Hur mycket skall man arbeta?

Arbetstiden skall minskas med i genomsnitt minst 5 timmar per arbetsvecka. Den återstående arbetstiden skall uppgå till i genomsnitt minst 17 timmar i veckan.

Kort uttryckt: Arbetstiden skall ligga mellan 17 och 35 timmar per vecka. Den nivå man bestämt sig för får sedan inte överskridas.

När kan man få delpension?

Delpension kan man få tidigast från och med den månad man fyller 60 år och längst till och med månaden före det man fyller 65 år.

Vad innebär delpensionering ekonomiskt?

Generellt kan man säga att delpension innebär att man får 85-90 % av den inkomst man skulle ha fått vid heltidsarbete. Ekonomiskt sett gör man alltså ingen större förlust när man övergår till delpension. Procenten kan naturligtvis variera beroende på skattesituation (vilka avdrag man har och hur stor kommunal-skatten är). Hans Molin på personalkontoret står gärna till tjänst för alla som vill ha den ekonomiska situationen i samband med delpensionering utredd.

Den lagstadgade delpensionen från försäkringskassan täcker 65 % av inkomstbortfallet upp till ett fastställt belopp (7,5 ggr basbeloppet). För högre inkomstskikt täcker ITP-planen 65 % av det inkomstbortfall som ligger mellan 7,5 och 20 gånger basbeloppet och 32,5 % av bortfallet mellan 20 och 30 gånger basbeloppet. Basbeloppet 1978 är 12.200 kronor.

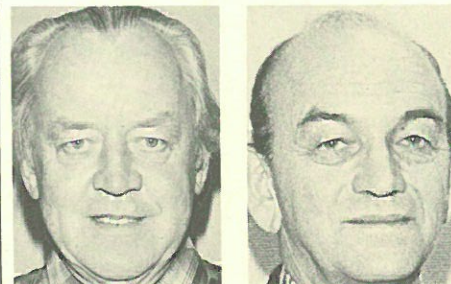
Några röster från delpensionärer:

Sune Berggren, ritkontoret

"Jag har tagit ned arbetstiden till 80 %, vilket innebär att jag har en dag (måndag) ledig i veckan. Den här reformen är utmärkt. Den extra fritiden går åt till att sköta fritids- huset utanför Eskilstuna."

Melker Törnqvist, ritkontoret I-verkstaden

"Jag arbetar 70 %, d v s varannan vecka har jag ledigt måndag-onsdag. Delpension är verkligen bra, tycker jag, bättre än jag trodde. Det mesta av den utökade fritiden ägnar jag åt fritidshuset vid Mälaren (Edeby). Dessutom kan jag ägna mer tid åt musiken (piano och orgel).

Nöjda delpensionärer: Sune Berggren och Melker Törnqvist.

Här är några exempel på vad delpension kan innebära i olika lönelägen. Uträkningarna är baserade på halvtidspensionering (20 timmar).

	Skattetabell 29:1 29:2	
1. Årslön 60.000 kr=5.000 kr/månad Nettolön efter skatt	3.136	3.286
Delpension ger följande: $30.000 + \frac{(65 \times 30.000)}{100} = 54.450 = 4.125/\text{månad}$		
Netto efter skatt blir det	2.756 87,9%	2.906 88,4%
2. Årslön 72.000 kr=6.000 kr/månad Nettolön efter skatt	3.489	3.639
Delpension ger följande: $36.000 + \frac{(65 \times 36.000)}{100} = 59.450 = 4.950/\text{månad}$		
Netto efter skatt blir det	3.117 89,3%	3.267 89,8%
3. Årslön 91.500 kr=7.625 kr/månad Nettolön efter skatt	3.840	3.990
Delpension ger följande: $47.750 + \frac{(65 \times 47.750)}{100} = 75.490 = 6.290/\text{månad}$		
Netto efter skatt blir det	3.568 92,9%	3.718 93,2%
4. Årslön 120.000 kr=10.000 kr/månad Nettolön efter skatt	4.370	4.520
Delpension ger följande: $60.000 + \frac{(65 \times 60.000)}{100} = 99.000 = 8.250/\text{månad}$		
Netto efter skatt blir det	3.997 91,5%	4.147 91,8%

Lediga platser

Under den här rubriken kommer vi i fortsättningen göra ett sammandrag av lediga platser för internrekrytering. De utannonserade platserna finns i allmänhet mer detaljerat presenterade på anslagstavlor vid kontor och verkstäder.

1. SERVICEMONTÖRER

Entreprenaddivisionen söker servicemontörer till serviceavdelningarna i Malmö, Norrköping, Stockholm, Gävle, Sundsvall och Örnsköldsvik. Krav på erfarenhet som servicemontör, ventilationsmontör eller injusterare. Ring SRP – Bertil Gustavsson för information. Skicka ansökan till PAV – Lars-Eric Löfgren.

2. EXTRAPERSONAL MATSALEN

Personalavdelningen söker till matsalen extrapersonal att ställa upp vid toppbelastningar och frånvaro. Erfarenhet från servering och matlagning är meriterande. Ring PAH – Marianne Ohlson för information. Anmäl Ditt intresse till PAV – Lars-Eric Löfgren.

3. PROJEKTERINGSINGENJÖR NORRKÖPING

Entreprenaddivisionen söker till distriktskontoret i Norrköping en erfaren projekteringsingenjör för egna förslag och totalentreprenader. Ring S-DN – Håkan Jansson eller Björn Skoghammar för information. Skicka ansökan till PA – Carl-Eric Gestberg.

4. FÖRSÄLJNINGSSINGENJÖR UPPSALA

Entreprenaddivisionen söker till filialkontoret i Uppsala en medarbetare som självständigt ska arbeta med i första hand mindre och medelstora förslag och totalentreprenader. Ring S-FUP – Lennart Torsner eller S-RÖ – Helge Enberg. Skicka ansökan till PA – Carl-Eric Gestberg.

5. SÄLJARE – KONSTRUKTÖR MALMÖ

Entreprenaddivisionen söker till distriktskontoret i Malmö en medarbetare som självständigt ska arbeta med egna förslag och totalentreprenader. Ring S-DM – Åke Gyllander. Skicka ansökan till PA – Carl-Eric Gestberg.

6. PRODUKTSÄLJARE VÄXJÖ

Entreprenaddivisionen söker till distriktskontoret i Växjö en medarbetare som ska svara för försäljning av ventilationsmaterial och produkter. Ring S-DV – Bernt Tibbelin för information. Skicka ansökan till PA – Carl-Eric Gestberg.

7. SÄLJARE – KONSTRUKTÖR STOCKHOLM

Entreprenaddivisionen söker till distriktskontoret i Stockholm en medarbetare som självständigt ska arbeta med egna förslag och totalentreprenader. Ring D-DS – Walter Hammarström för information. Skicka ansökan till PA – Carl-Eric Gestberg.

Om verktyg

Bahco Verktyg bedriver just nu en kampanj för sitt sortiment av skruv- och muttervidande verktyg. Dessa produkter går under namnet MO-TYG, vilket är ett registrerat varunamn för Bahco fasta skruv- och muttervidande verktyg. I samband med kampanjen har Bahco tagit fram en katalog, som innehåller en mängd intressant basinformation om verktyg.

Den första delen av katalogen behandlar väsentliga avsnitt i verktygsframställning, t ex vikten av att välja rätt material och värmebehandling, anpassning av mått och prestanda till gällande standards och liknande. Resten av katalogen innehåller sortiment och tekniska data samt rekommendations- och omräkningstabeller.

Sammantaget är katalogen ett bra "verktyg" att sätta i händerna för dem som köper, säljer och använder kvalitetsverktyg – och även för dem som vill lära mer om skruv- och muttervidande verktyg.

Den fyrtiosidiga katalogen kan rekommenderas från järn- och maskinfackhandeln eller direkt från AB Bahco Verktyg, Handverktyg Norden, 199 02 Enköping.

"Julafton" på Trettonda'n

Bordtennis på toppnivå blir det i Enköpings idrottshus den 6-7 jan., dvs trettondagshelgen.

Det är Östsvenska Mästerskapen som arrangeras av Bahco Ventilation IF. Ungefär tusen matcher kommer att spelas på 24 bord i A- och B-hallarna. Herrarnas elitklass omfattar 135 spelare, varav många tillhörande den absoluta eliten i Sverige. Av de 36 spelarna i damernas elitklass kan vi nämna Birgitta Rådberg, Spårvägen, SOC-segrare i damsingel 1971. Hon är den enda kvinnliga europé som gått till final i SOC på hela 70-talet!

Inom klubben hoppas vi givetvis på att klara arrangemanget på ett hedrande sätt och bibehålla vårt fina rykte som tävlingsarrangör. Det gör vi säkert med god hjälp av duktiga medlemmar både inom och utom bordtennissektionen.

Till dem som inte medverkar som funktionärer har vi bara ett råd att ge: Gå och titta på ÖSM! Ni kommer inte att bli besvikna.

Bordtennissektionen

Dakapo Gratulerar!

90 år

Aksel Karlsson 26.3

75 år

Axel Ståhl 17.2
Knut Tell 7.3

65 år

Stig Engvall 22.1
Oskar Sjöberg 25.1
Lars Jonsson 30.1

50 år

Allan Johansson 23.1
Roland Stenholm 16.2
Stig Andersson 6.3
Niilo Kivelä 7.3
Siv Hellström 29.3

50 år på Bahco

Den 5 november i år hade Torsten Eketjäll varit anställd på Bahco i 50 år.

MASSKORSBAND

DAKAPO

Personaltidning för

AB Bahco Ventilation

Ansvarig utgivare: Bertil Danielsson

Huvudredaktör: Anders Rongelid

Nr 5 December 1978

Fotbollsåret 1978

Bahco Ventilation trea i jämn serie!

I årets 11-mannaserie i Enköping kom Bahco Ventilations lag trea. Placeringen är inte i klass med våra bästa noteringar, men serien var mycket jämn. Vi hade lite svårt att komma igång under våren, men på höstkanten stämde spelet bra.

Fin stämning i laget och bra spel på alla fötter gör att vi är ganska nöjda med fotbollsåret 1978.

Slutställning i 11-mannaserien, korpen

Munksundet	12	6	4	2	27-18	16
Tillinge	12	6	2	4	24-16	14
Bahco Vent	12	6	1	5	25-16	13
Brottarklubben	12	5	2	5	19-15	12
Sampo	12	5	1	6	16-19	11
Enik	12	4	2	6	14-26	10
Uppl. Motor	12	2	4	6	15-27	8

Målgörare för Bahco Ventilation:

L Andersson 6 mål, M Björklund 5, M Horwath 4, M Forslund (I-verkst) 2, M Forslund (II) 2, M Pettersson 2, J Horwath 1, S Strömberg 1, U Jaensson 1, L G Skoglund 1.

En liten presentation av lagmedlemmarna:

Uffe Jaensson spelar på mitten i backlinjen, en riktig stopper, bollsäker och bra på huvudet; **Kjell Jo-**

hansson, målvakt, bäst på sin plats i hela serien; **Nils Björklund**, kedjespelare, konditionsstark och snabb, skjutet hårt med vänstern; **Kent Walger**, allroundspelare, bäst på mittfältet, kämpastark slitvarg, hård i närkamperna; **Sören Strömberg**, mittfältare och spelfördelare, stark och brytsäker, skjutet hårt; **Leif Andersson**, kedjespelare, snabb, kämpar på varje boll, gör långa inkast; **Micke Horwath**, kedjespelare, mycket målfarlig; **L-G Skoglund**, kedjan och mittfältet, brytsäker, bra dribbler; **Martin Forslund I-verkst.**, kedjespelare, snabb och stark framåt; **Tore Isberg**, back, brytstark, bra spelfördelare; **Martin Forslund II**, back, bra på huvudet; **Jan Horwath**, mittfältare, stenhård i närkamperna; **Erik Lövestav**, allroundspelare, bäst som back, brytsäker, skjutet bra.

Reserver under säsongen har tre spelare från Hamnverken varit, och de har gjort stor nytta i laget. De spelade dessutom med i Hamnverkens 7-mannalag. Yngve Andersson, Kenneth Lindkvist och Magnus Pettersson heter dom.

Med denna presentation tackar jag alla spelare för den gångna säsongen. Vi kommer igen nästa år och då skall vi vara med och slåss om serievinsten.

Olof Zetterlind

Här är delar av laget:

Fr. v.: Ulf Jaensson, Kjell Johansson, Nils Björklund, Kent Walger, Sören Strömberg, Leif Andersson, Micke Horwath, Lars-Gunnar Skoglund, Martin Forslund, Yngve Andersson.

Med i laget men inte på kortet: Tore Isberg, Martin Forslund II, Jan Horwath, Erik Lövestav, Magnus Pettersson, Kenneth Lindkvist.

sista ordet

1978 har, som vi alla vet, varit vårt konjunktur- och resultatmässigt sämsta år. Investeringsviljan med starkt minskande byggnation samt myndigheternas benägenhet att befria industrin från beslutade miljökrav har orsakat minskad orderingång och ökad prispress för både oss och hela branschen när det gäller såväl produkter som installationer.

Även nästa år blir, trots en klar förbättring, ett förlustår, beroende bland annat på att vi inte kunnat förutsätta några konjunkturella förbättringar. Vi måste därför genom egna ansträngningar återställa lönsamheten och fortsatt tryggad framtid. Vi skall givetvis klara detta, men det förutsätter från alla anställda en stark vilja att acceptera såväl personella som strukturella förändringar. Vi måste både minska och bättre utnyttja våra resurser för att därigenom förbättra våra marginaler och därmed öka intäkterna. Vi måste alla vara medvetna om att 1979 blir ett magert år, där en starkt samlad gemensam insats kommer att kraftigt medverka till att stärka bolagets ställning på marknaden.

Året lider nu mot sitt slut, och vi nalkas alltmer de stora högtiderna, och jag vill därför också nu begagna tillfället att tillönska alla våra medarbetare en trevlig helg och förhoppningen om en uppladdning inför, som jag räknar med, ett bättre 1979.

Gunnar Hybinette